

[Diderichsen.]

af tusinder og atter tusinder af bind, og vel at mærke en bestand af håndskrifter og bøger, som det vil være totalt umuligt for Islands universitetsbibliotek at anskaffe sig — og for øvrigt for ethvert andet nyt bibliotek af videnskabelig art, der måtte opstå.

Jeg kan derfor ikke være enig med det ærede medlem hr. Helveg Petersen, som ikke ville tillægge denne betragtning afgørende betydning. Jeg mener, at vi må konstatere, at der findes en grundforudsætning for håndskriftforskningen, som Island uden egen skyld ikke nogen sinde vil kunne opfylde. Vort store kgl. biblioteks umådelige skatte, samlet gennem 300 år, i forbindelse med universitetsbibliotekets samlinger er den eneste jordbund, i hvilken håndskriftforskningen vil kunne udfolde sig i sin højeste blomstring. Islændingenens følelser og ønsker i denne sag er forståelige, men det er beklageligt, at man på Island, og dybt beklageligt, at man i Danmark fra folketingsflertallets side ikke har forstået at underordne følelser og ønsker af anden art under den uomtvistelige kendsgerning, at håndskriftforskningen i hele sin nordiske og europæiske bredde sproghistorisk, retshistorisk, litteraturhistorisk o. s. v. kun kan trives på den almindelige åndshistoriske basis, som vort videnskabelige biblioteksvæsen yder den. Denne sammenhæng er en hovedsag og burde være det dominerende element i drøftelserne om håndskrifternes placering. Det høje tings medlemmer vil sikkert hver for sig på sit virkefelt kende højt specialiserede organer, hvis funktion kan ødelægges ved fjernelse af vigtige dele; fjernelsen af en del af håndskrifterne vil betyde en lemlæstelse af den levende organisme, som udgøres af den forskning, som samler sig omkring det arnamagnæanske institut i København. Skilles et forældrepar, vil den rette kærlighed til barnet give afkald på at have barnet hos sig, hvis det er klart, at barnets trivsel fordrer, at det er hos den anden part.

Der er formodentlig hos mange medborgere i dette land og også hos adskillige medlemmer af det høje ting en tilbøjelighed til at betragte den videnskabelige sagkundskab som snæversynet og egoistisk, når den enstemmigt med en sådan styrke vender

sig imod det foreliggende lovforslag. Jeg må her have lov til at afvise den kritik, som af de ærede medlemmer hr. Dupont og hr. Aksel Larsen er rettet mod den af flere videnskabsmænd udgivne pjece vedrørende fakta om håndskrifterne. Det er ganske urimeligt og uberettiget at stemple oplysningerne i denne pjece, selv om enkelte af dem kan forekomme uheldige, som propaganda, som åndelig vildførelse, som himmelråbende unøjagtigheder, som misvisende fremstillinger o. s. v. Uden at ville lægge en helgenlorie om de lærde hoveder tør jeg sige, at denne opfattelse rammer langt fra centrum. Hvad jeg lige har anført om håndskriftforskningens uløselige sammenknytning med vore biblioteker, skulle vise, hvad der er drivfjederen i sagkundskabens protester. De studerende af alle alderstrin, fra de vidende oldinge til de videnhungrende studenter, ved af daglig erfaring, hvad de taler om. Mon der ikke var grund til, at vi her i det høje ting stillede os selv det spørgsmål til fornyet overvejelse: har vi tilstrækkelig mange holdbare grunde til at gå imod den samlede sagkundskab? Så vidt jeg er orienteret — men jeg er jo ny i det høje ting — plejer folketinget at lytte til sagkundskaben. Hvorfor så ikke her? På hvilket andet område ville vi vove ikke at lytte? Er der noget andet område overhovedet, hvor nogen ville kalde det forsvarligt ikke at lytte til sagkundskaben?

Det er ikke min hensigt at diskutere, i hvilket omfang og på hvilken måde sagkundskaben er blevet hørt under forberedelsen til lovforslagets oprindelige fremsættelse. Det afgørende er, at vi nu og i de kommende måneder skal tage stilling. Det må derfor fremhæves som et væsentligt krav, at det kommer til en grundig forhandling med sagkundskaben under udvalgsbehandlingen. Jeg skal ligeledes afstå fra at komme ind på enkeltheder angående fremgangsmåden ved lovforslagets fremsættelse i 1961 og dets formulering, som vel ikke kan siges at være den heldigste.

Jeg skal kun nævne de bekymringer, som nu sidst er kommet frem fra norsk side, f. eks. ved professor Halvorsens indlæg i Studenterforeningen i tirsdags, og som ikke synes ganske ubegrundede. Det er bekymringer, som også tidligere talere har været inde på. Det drejer sig især om lovforslagets